

ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА
ТА АРХІТЕКТУРИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова приймальної комісії,
ректор ПДАБА, професор

Микола САВИЦЬКИЙ

» 04 2023 р.

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування
для здобуття ступеня доктора філософії
за освітньо-науковою програмою «Цивільна безпека»
спеціальності 263 «Цивільна безпека»

Дніпро – 2023

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Придніпровська державна академія будівництва та архітектури

(повне найменування вищого навчального закладу)

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Беліков А. С., д. т. н., професор, зав. кафедри безпеки життєдіяльності, заслужений діяч науки і техніки України, голова предметної комісії для проведення вступних випробувань до аспірантури зі спеціальності 263 «Цивільна безпека»;

Налисько М. М., д. т. н., професор кафедри безпеки життєдіяльності;

Пилипенко О. В., к. т. н., доцент кафедри безпеки життєдіяльності;

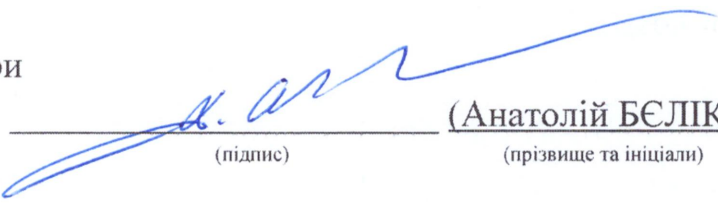
Шаломов В. А., к. т. н., доцент кафедри безпеки життєдіяльності;

Мещерякова І. В., док. філ. (Ph.D.), доцент кафедри безпеки життєдіяльності.

Програму схвалено на засіданні кафедри безпеки життєдіяльності

Протокол від « 06 » квітня 2023 року № 11

Завідувач кафедри

(підпис) (Анатолій БЕЛІКОВ)
(прізвище та ініціали)

« 06 » квітня 2023 року

Схвалено методичною радою факультету цивільної інженерії та екології

(шифр, назва)

Протокол від « 11 » 04 2023 року № 8

Голова

(підпис) (Анатолій ПЕТРЕНКО)
(прізвище та ініціали)

« 11 » 04 2023 року

1. МЕТА ТА ЗАДАЧІ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

1.1. *Метою фахового вступного випробування є з'ясування рівня знань та вмінь, необхідних абітурієнтам для опанування освітньо-наукової програми «Цивільна безпека» для здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 263 «Цивільна безпека».*

1.2. *Основними задачами фахового вступного випробування є оцінка теоретичної підготовки абітурієнта з професійно-орієнтованих дисциплін фундаментального циклу та фахової підготовки; виявлення рівня та глибини практичних вмінь та навичок.*

1.3. *Згідно з вимогами освітньо-професійної або освітньо-наукової програм «Цивільна безпека» на основі здобутого ступеня магістра абітурієнти повинні:*

знати:

основні положення професійно-орієнтованих дисциплін «Охорона праці в будівельній галузі», «Безпека при ліквідації надзвичайних ситуацій», «Ергономіка робочих місць», «Організаційно-технічне забезпечення атестації та паспортизації робочих місць в галузі», «Система управління охороною праці в галузі», вимоги нормативних документів до охорони праці на робочих місцях.

вміти:

організовувати моніторинг джерел надзвичайних ситуацій й аналізувати його результати, розроблювати науково-обґрунтовані рекомендації щодо проведення заходів із запобігання та ліквідування надзвичайних ситуацій; аналізувати санітарно-гігієнічні умови праці, організувати розслідування нещасних випадків, профзахворювань та аварій на підприємстві, організувати атестацію робочих місць, прогнозувати і оцінювати обстановку в зоні надзвичайної ситуації (аварії) та тактичні можливості підрозділів, що залучаються до ліквідування надзвичайної ситуації (аварії).

2. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

2.1. Цивільна безпека

Законодавство України в галузі цивільної безпеки та охорони праці. Відповідальність за порушення законодавства про охорону праці. Аналіз виробничого травматизму. Розслідування та облік нещасних випадків. Основні поняття фізіології праці. Основні поняття гігієни праці. Основні поняття виробничої санітарії. Мікроклімат виробничих приміщень. Нормування мікроклімату. Загальні заходи та засоби нормалізації мікроклімату та теплозахисту. Забруднюючі речовини повітря на робочих місцях, нормування, дія на людину. Методи боротьби з шкідливими речовинами, що потрапляють в повітря робочої зони. Основні світлотехнічні поняття та одиниці. Види виробничого освітлення. Природне та штучне освітлення. Дія шуму на людину. Нормування та вимірювання шумів. Вплив вібрації на людину. Методи гігієнічної оцінки та нормативні параметри виробничої вібрації. Основні поняття і характеристики іонізуючих випромінювань. Біологічний вплив іонізуючих випромінювань. Нормування іонізуючих випромінювань. Дія електричного струму на організм людини. Класифікація приміщень за небезпекою електротравм. Методи і послідовність локалізацій аварій при різних схемах їх розвитку. Засоби надання першої допомоги при нещасних випадках.

2.2. Безпека життєдіяльності

Ризик як оцінка небезпеки. Управління ризиками надзвичайних ситуацій соціального характеру. Основні напрямки в організації безпеки при надзвичайних ситуаціях соціального характеру. Життєво важливі інтереси і цінності населення. Класифікація надзвичайних ситуацій. Джерела і види техногенних надзвичайних ситуацій. Надзвичайні ситуації природного характеру. Надзвичайні ситуації техногенного характеру. Анатомо-фізіологічна структура людини. Будова і

властивості аналізаторів. Характеристика основних аналізаторів безпеки життєдіяльності. Загальні уявлення про обмін речовин та енергією. Значення нервової системи в життєдіяльності людини. Психофізіологічні фактори небезпек. Фактори, що впливають на продуктивність праці.

2.3. Пожежна безпека

Законодавча і нормативно-правова база пожежної безпеки. Причини та наслідки пожеж. Складові та загальна схема забезпечення пожежної безпеки. Сутність та види горіння. Класи пожеж. Показники пожежовибухонебезпеки речовин і матеріалів. Класифікація вибухонебезпечних газів і пароповітряних сумішей. Основні принципи аналізу і класифікації об'єктів за їх вибухопожежонебезпекою. Категорії приміщень і будівель за вибухопожежною і пожежною небезпекою. Класифікація пожежонебезпечних та вибухонебезпечних зон. Система попередження вибухів і пожеж. Система протипожежного та противибухового захисту. Вимоги пожежної безпеки до території підприємств. Шляхи евакуації. Пожежна безпека електричних установок. Пожежна безпека опалення та вентиляції.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Вступне випробування складається з письмового екзамену з подальшим захистом відповідей на запитання екзаменаційного білету та захисту заздалегідь підготовленого наукового реферату за темою дослідження.

Вступник на початку письмового екзамену отримує пакет документів, до складу якого входять: екзаменаційний білет, аркуш відповідей та вкладка. Кожного року питання екзаменаційних білетів оновлюються на 30%.

Протягом фіксованого часу вступнику належить письмово підготуватися до відповіді на усі питання білету. Кожен екзаменаційний білет містить три питання. Одна правильна відповідь оцінюється в 60 балів максимум (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Нарахування балів за відповідь на питання екзаменаційного білету

Критерії оцінювання результатів	Кількість балів
Вступник має високий рівень фахових знань та вмінь, логіку мислення, вільно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати та знаходити правильні відповіді.	56-60 (відмінно)
Вступник добре володіє матеріалом, здатний його аналізувати, але може припускатися окремих помилок, не завжди виявляє розуміння фахових знань та вмінь для знаходження всіх правильних відповідей.	50-55 (добре)
Вступник має задовільний рівень фахових знань та вмінь, володіє матеріалом фрагментарно, допускає багато помилок під час знаходження правильних відповідей.	40-49 (задовільно)
Вступник має суттєві прогалини в базових знаннях та не здатний самотійно знаходити правильні відповіді.	0-30 (незадовільно)

Загальна оцінка за екзамен є сумою оцінок відповідей за кожним з трьох питань екзаменаційного білету. Максимально за письмовий екзамен вступник може отримати 180 балів.

Захист реферату відбувається після захисту відповідей екзаменаційного білету та оцінюється максимально в 20 балів (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Нарахування балів за захист наукового реферату

Критерії оцінювання результатів	Кількість балів
Вступник добре володіє науковим матеріалом реферату, аргументує актуальність його теми, обґрунтовує формування мети та завдань реферату, пояснює застосовані методи дослідження, вміє оцінити отримані результати та зробити висновки.	15-20 (добре)
Вступник має задовільний рівень володіння науковим матеріалом реферату, аргументує актуальність його теми, обґрунтовує формування мети та завдань реферату, водночас не може пояснити методи дослідження, а також оцінити отримані результати та зробити висновки.	10-14 (задовільно)
Вступник не може аргументувати мету та завдання реферату, його відповідність запланованому напрямку дослідження, пояснити застосовані методи дослідження, оцінити отримані результати та зробити висновки.	0-9 (незадовільно)

Наявність у вступника опублікованої у фаховому науковому журналі наукової статті за темою запланованого дослідження або двох тез в збірниках міжнародних наукових конференцій прирівнюється до максимальної оцінки за реферат (20 балів). В такому випадку вступник не готує та не захищає науковий реферат під час вступного випробування.

Ксерокопії опублікованих наукової статті (статей), тез доповідей та відповідні лінки на їхнє розміщення подаються до відділу аспірантури та докторантури під час подання комплекту документів для вступу.

Загальна можлива сума балів, яку отримує вступник, дорівнює 200 балів. Позитивна оцінка виставляється в разі отримання від 100 до 200 балів. Рішення про негативну оцінку ухвалюється в разі набрання вступником від 0 до 99 балів.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Беліков А.С., Кожушко А.П., Сафонов В.В. та ін. Охорона праці на підприємствах будівельної індустрії / Під ред. д.т.н., професора А.С. Белікова. – Дніпропетровськ: Вид-во Свидлер А.Л., 2010. – 305 с.
2. Беліков А.С. Основи охорони праці Підручник / А.С. Беліков, Б.В. Болібрух, В.А. Шаломов, В.В. Сафонов.– Дніпро: ПП «Кулик В.В.», 2019. – 452 с.
3. Беліков А.С., Доронін Є.В., Лапшин О.О. Теорія горіння та вибуху : Практикум – Дніпро: ФОП Середняк Т.К., 2018.– 148 с.
4. Ткачук К.Н. Основи охорони праці: Підручник. 2-ге видання / К.Н. Ткачук, М.О. Халімовський, В.В. Зацарний та ін. – К.: Основа, 2006 – 448 с.
5. Беликов А.С. Основы охраны труда : Учебник для высших учебных заведений / А.С. Беликов, Е.В. Рабич, Н.Ю. Шлыков – Днепропетровск: Изд-во Свидлер А.Л., 2006 – 461с.
6. Беликов А.С. Безопасность жизнедеятельности : Учебник / А.С. Беликов, Г.Г. Капленко, В.В. Мацияко, Л.П. Пушнин.– Днепропетровск.: ФОП Середняк Т.К., 2015.– 636 с.
7. Беліков А.С. Пожежна безпека. Підручник / А.С. Беликов, О.В. Пилипенко, Ю.Г. Шаранова, В.М. Довгаль [та ін.] .– Дніпро: Журфонд, 2019.– 508 с.
8. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці. Підручник / В.Ц. Жидецький.– Львів: УАД, 2006 – 336 с.
9. Гандзюк М.П. Основи охорони праці. Підручник / М.П. Гандзюк, Є.П. Желібо, М.О. Халімовський.– К.: Каравела, 2008. – 384 с.
10. Яремко З.М., Тимошук С.В., Третяк О.І., Ковтун Р.М. Охорона праці: Навч. посіб. за ред. проф. З.М. Яремка. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 69 с.